

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **S. A.**, ev. č. X
státní příslušnost X
pobytem X
zastoupen advokátem Mgr. Jindřichem Skácelem
sídlem Zachova 4, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2023, č. j. OAM-519/ZA-ZA11-ZA04-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 6. 2023, č. j. OAM-519/ZA-ZA11-ZA04-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 10 200 Kč k rukám Mgr. Jindřicha Skácela, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. O nákladech tlumočníka **bude rozhodnuto** samostatným usnesením.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Příběh žalobce dle žalovaného nesvědčí o tom, že by žalobce byl v zemi původu pronásledován nebo mu hrozilo pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu či vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu.

II. Podání účastníků

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, ve které brojil proti nedostatečnému odůvodnění tvrzené nevěrohodnosti žalobce, neboť podle svého názoru dostatečně vysvětlil marginální rozpor ve své výpovědi ohledně nesprávně tvrzeného odchodu z Arménie v roce 2016. Správní orgán mu nedal šanci tento rozpor vysvětlit. Odkázal na to, že z Arménie odešel v roce 2012 nebo 2013, ve vyjádření uvedl, že odešel před rokem 2016 a konfliktem v tomto roce a uvedení roku 2016 bylo marginálním rozporem. Jeho výpověď je podle něj konzistentní, přesné roky, natož data si nepamatuje. Pokud jde o službu v armádě, byla porušena jeho profesionální smlouva, a to podmínka neúčasti v ostrém konfliktu, neboť žalobce souhlasil s působením jako instruktor. Tyto skutečnosti žalovaný nezkoumal. Odkázal i na to, že z jiných zdrojů vyplývá odlišné hodnocení úrovně právního státu a lidských práv, než které plyne z Informace OAMP.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí, neboť žalobní námitky podle něj nejsou důvodné. K argumentaci žalobce ve správním řízení o opuštění vojenské jednotky uvedl, že ji vyhodnotil jako zcela nevěrohodnou, a to s ohledem na rozpory v datech opuštění Arménie, které nelze zhojit tvrzením o špatné paměti na data a čísla. Zároveň uvedl, že nejsou ani důvodné obavy ohledně odvodu do vojenského konfliktu na Ukrajině, kterého se Arménie neúčastní, ani ohledně zapojení do bojů v Náhorním Karabachu, kde vojenské operace neprobíhají. Žalovaný zdůraznil, že odmítání vojenské služby nezakládá odůvodněné obavy z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu, ani kdyby byl výkon služby spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. K podpisu profesionální smlouvy žalobce nikdy neuvedl, že by k němu byl nucen, a musel si být vědom důsledků porušení smlouvy.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná.
5. Žaloba je důvodná.
6. Z poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu plyne, že žalobce je arménské národnosti, křesťan, není členem žádné politické strany či skupiny, nebyl politicky aktivní. V Arménii má dvě dcery, narozené v roce 2009 a 2010, z Arménie odjel asi v roce 2012 nebo 2013 do Moskvy, poté žil na Ukrajině a s přítelkyní po vypuknutí války přes Slovensko do ČR. Doklady ztratil v Moskvě, od té doby doklady neměl. Povolení k pobytu na Ukrajině taky ne. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že po absolvování vojenské služby zůstal v armádě na smlouvu, měl pracovat jako školitel, ale po vypuknutí konfliktu v roce 2016 po něm měli chtít, aby se ho účastnil jako odstřelovač. To odmítl a utekl do Moskvy. Mělo to být předtím, než konflikt v dubnu začal, v armádě už začali na konflikt cvičit. Pokud by se vrátil, buď by šel do vězení nebo zpět do armády, kam nechce, protože nechce nikoho zabíjet. Druhým důvodem byla jeho ukrajinská přítelkyně, se kterou chtěl žít v ČR.

7. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl (v roce 2023), že Arménii opustil před 12 lety, podle věku mladší dcery odhadl, že je možné, že to bylo v roce 2011, pamatoval si, že lístek kupoval 5. 9. K odchodu z armády uvedl, že to bylo asi měsíc po podpisu profesionální smlouvy, chtěli po něm, aby šel na hlídku, to nechtěl, a tak odešel z armády, data ohledně roku si možná nepamatuje, ale historii ano. Asi odešel dříve než v roce 2016, určitě odjel před konfliktem v roce 2016. Po hlídce odevzdal zbraň staršímu důstojníkovi a s tím, že má problémy, které potřebuje vyřešit, odjel do Jerevanu, když ho další den sháněla vojenská policie, koupil lístek a odletěl do Moskvy. Při vyřizování dokladů ho na konzulátu upozornili, že je v Arménii v pátrání. Vojenská policie předala věc státní policii a žalobce nezaplatil 3000 USD advokátovi, aby byla věc zastavena. Pokud se vrátí do Arménie, buď bude muset na 10 let do vězení nebo sloužit na Ukrajinu (neoficiálně, přes cizineckou legii) nebo do Karabachu (arménská armáda tam sice není, ale válka podle něj neskončila, až Rusové odejdou a podepíší se smlouvy, bude mír). Jiné potíže v Arménii neměl. Ukrajinská přítelkyně má pracovní vízum v ČR, na Ukrajině je válka a není tam práce, s přítelkyní chtějí žít v ČR. Pokud by to nevyšlo, musel by se vrátit na Ukrajinu a čekat, co bude dál.
8. V průběhu řízení byl doložen rodný list žalobce.
9. V řízení před soudem žalobce v rámci své výpovědi uvedl, že z Arménie odjel v roce 2012, v Rusku pobýval dva roky a doklady ztratil na Ukrajině, protože jinak by nemohl překročit hranici s Ruskem. V Rusku pobýval bez oprávnění ke vstupu. Stejnopis smlouvy s arménskou armádou nemůže nalézt. V Užhorodu mu vystavili doklad pro jednorázový návrat do Arménie a na ten vycestoval do ČR. Dále uvedl, že absolvoval základní vojenskou službu od 18 do 20 let a do profesionální armády vstoupil asi 3 až 4 roky poté. Byl na tříměsíčním kurzu a asi 4 měsíce potom dezertoval. Čtyřdenní válka probíhala podle něj v dubnu 2014, v roce 2012 byly jednotlivé incidenty, kdy na sebe vojáci stříleli přes hranice, a to byla doba, kdy dezertoval. Nechtěl střílet na vojáky na druhé straně. Letenku si kupoval 5. 9. na pokladně na třídě Lenina kolem páté, šesté hodiny odpoledne a v 11 hodin v noci odletěl. Před odletem ho kontaktovala vojenská policie s tím, že když se do pár dnů vrátí do služby, nebudou mu dělat problémy.
10. Krajský soud předesílá, že žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu zejména musí vytvořit prostor vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčnému v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
11. Úkolem žalovaného bylo především opatřit takové informace o zemi původu, z nichž bude možné posoudit, zda by žalobci v případě návratu do Arménie; hrozilo pronásledování nebo vážná újma.
12. Žalovaný krom azylového příběhu žalobce vycházel z listiny MZV ČR, č. j. 112157/2023-MZV/LPTP, z 17. 5. 2023 – Arménie – situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí, Informace OAMP z 7. 3. 2023 – Arménie – bezpečnost a politická situace v zemi, vybrané otázky

z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023, a článek ČTK ze dne 26. 5. 2023 k situaci Náhorního Karabachu.

13. Ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu je podstatné posouzení toho, zda by žalobce ve vlasti nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Podle názoru soudu na případ žalobce toto ustanovení nedopadá, neboť sám žalobce žádné své politické aktivity ani pronásledování pro uplatňování politických práv ve svém vyjádření neuvedl. Podle soudu tak není naplněn důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu.
14. Pokud jde o to, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, dle kterého se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště, dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí není s ohledem na výpověď žalobce založeno na dostatečně zjištěném skutkovém stavu.
15. Předem samotného posouzení situace žalobce je třeba odmítnout konkrétní námitky žalobce související s tvrzeným trestním stíháním žalobce v souvislosti s dezercí z arménské armády, neboť žalobou napadené rozhodnutí je vystavěno na nevěrohodnosti azylového příběhu žalobce. Z pohledu přezkumu napadeného rozhodnutí, tj. pro soud, proto není podstatné to, zda je nebo není proti žalobci v Arménii vedeno trestní stíhání, ale pouze to, zda byl správně (a v souladu se zákonem) posouzen žalovaným azylový příběh žalobce jako nevěrohodný. Skutečnosti související s možným nynějším trestním stíháním žalobce by byly podstatné pouze v situaci, kdy by žalovaný a soud uvěřil důvodům, které žalobce přednesl v rámci svého azylového příběhu. Pokud je nevěrohodný azylový příběh opuštění Arménie, není důvod zabývat se tím, co by žalobci hrozilo, pokud by se do Arménie vrátil.
16. Soud se proto jako jedinou otázkou zabýval věrohodností žalobce, resp. tím, jakým způsobem přistoupil žalovaný k hodnocení věrohodnosti žalobce. Soud musí na úvod konstatovat, že samotný příběh žalobce se s ohledem na vlastní vyjádření žalobce v řízení před správními orgány (2x) a v řízení před soudem vykazuje podstatné rozpory, které lze jen obtížně vysvětlit v čase selhávající paměti, neboť všechny tři se mezi sebou v podstatných detailech odlišují.
17. Soud se v žádném případě neshoduje se žalobcem v tom, že by jeho výpověď obsahovala „marginální rozpor“ ohledně odchodu žalobce z Arménie. Data, která ohledně svého odchodu žalobce uváděl, jsou poměrně různorodá. V rámci poskytnutí údajů uvedl roky 2012 nebo 2013, následně 2016 v souvislosti s vojenskou službou, do protokolu o pohovoru následně uvedl „před 12 lety“ a následně rok 2011, u soudního řízení rok 2012. V žalobě zopakoval, že z Arménie odešel 12 let před soupisem protokolu, když byl mladší dceři asi rok a půl, možná dva, což mělo být v roce 2011, protože mladší dcera A. se narodila v roce 2009. Konec konců i v žalobě žalobce uvádí s odkazy na správní řízení roky 2011, 2012 i 2013 jako roky odchodu z Arménie.
18. Z obsahu správního spisu i z dokazování vyplývá tvrzení žalobce o opuštění země za relativně dramatických okolností v rámci vojenské služby, z nichž samotných lze očekávat, že by žalobce měl být schopný svůj odchod datovat alespoň do kalendářního roku, o to víc

je to v kontrastu s uvedeným, že žalobce s určitostí u jednání popsal, kdy a jak si kupoval letenku na letadlo.

19. Krom uvedeného jsou ve věci zcela konkrétní rozpory mezi správním řízením a řízením před soudem, a to právě v otázce nákupu letenky (ve správním řízení tvrdil žalobce, že ji kupoval v noci, oproti tomu před soudem opakovaně tvrdil, že odpoledne a popsal i místo nákupu) a vedle toho v otázce délky pobytu v Ruské federaci a s tím souvisejících okolností ztráty dokladů (tj. zda v Rusku pobýval rok a ztratil doklady v Rusku, anebo v Rusku pobýval dva roky a ztratil doklady na Ukrajině).
20. K věrohodnosti příběhu žalobce nepřispělo ani to, že detaily ohledně vojenského konfliktu, které různě uváděl, odpovídají konfliktu v roce 2016, nevěrohodně působí zejména datování zahájení vojenských operací ve spojení s nekonzistentním líčením okolností opuštění arménské armády. Při poskytnutí údajů uvedl, že důvodem odchodu byl požadavek, aby se účastnil konfliktu v roce 2016 jako odstřelovač, což odmítl, odevzdal zbraň a utekl přímo do Moskvy, což bylo ještě před tím, „než konflikt v dubnu začal.“ Oproti tomu v protokolu o pohovoru uvedl, že po něm chtěli, aby šel na hlídku, což on nechtěl, a proto odešel z armády; po hlídce měl odevzdat zbraň s tím, že potřebuje vyřešit problémy, a odjel do Jerevanu a do Moskvy odjel až poté, co se o něj zajímala vojenská policie. Navíc v tomto protokolu výslovně uvedl, že dne 5. 9. si kupoval letenku do Moskvy. V rámci soudního jednání uvedl, že odlétal do Moskvy z Jerevanu a vojenská policie mu ale předtím poskytla prostor k návratu k jednotce.
21. Soud ponechává stranou datování odchodu z Arménie s ohledem na věk dětí žalobce, když mohlo dojít k záměně v jejich jméně.
22. V jednotlivých výpovědích žalobce jsou podstatné rozdíly, přesto však soud má za to, že je v nyní projednávané věci potřebné doplnit skutková zjištění ze strany správních orgánů.
23. Pokud soud totiž pomine shora uvedené rozdíly, lze s ohledem na výpověď žalobce u soudního jednání, při které žalobce vypovídal zcela bezprostředně, dospět k několika závěrům. Vzhledem k datu narození žalobce a jeho věku, pokud skutečně základní vojenská služba probíhá v Arménii od 18 do 20, ukončil žalobce základní vojenskou službu cca kolem roku 2009. Dle vlastních tvrzení podepsal vojenský kontrakt zhruba 3–4 roky poté, co mu skončila základní vojenská služba, a po tříměsíčním výcviku opustil arménskou armádu. Datování odchodu by tak odpovídalo zhruba letům 2011–2012, které tvrdil žalobce v pohovoru a u jednání soudu.
24. Správní spis zcela postrádá informace o bezpečnostní situaci v Arménii v letech 2011 a 2012, z nichž by bylo možné usoudit, zda se příběh žalobce, který se, byť se zásadními výhradami uvedenými výše, mohl vůbec udát, neboť zjištění bezpečnostní situace v zemi v době, kterou žalobce označuje za dobu odchodu z Arménie (tj. září 2011, resp. září 2012) bude významnou indicií k potvrzení nebo vyvrácení tvrzení žalobce.
25. Zároveň jsou zprávy o bezpečnostní situaci a chování jednotlivých stran konfliktu podstatné pro závěr, zda Arménie v tom období, o kterém žalobce tvrdí, že v něm dezertoval, páchala nebo byla podezřelá z páchání válečných zločinů. Toto zjištění je podstatné jednak pro posouzení věrohodnosti tvrzení žalobce o rozkazech, které měl jako odstřelovač splnit, a jednak pro případné následné posouzení toho, zda mohla být uplatněna ze strany žalobce výhrada svědomí. Soud zdůrazňuje, že pokud se žalobce dobrovolně rozhodl sloužit v armádě a není schopen prokázat obsah svého kontraktu, tak nelze samotnou službu v armádě

považovat azylově relevantní důvod, pokud se nejedná o armádu páchající válečné zločiny. Žalobce sám uvedl, že během základní vojenské služby absolvoval odstřelovačský výcvik, jako odstřelovač vstoupil do profesionální armády a pak odmítl jako odstřelovač sloužit. To vše při vědomí toho, že v konflikt o Náhorní Karabach probíhal mezi Ázerbájdžánem a Arménií od devadesátých let minulého století do současnosti.

26. Jinými slovy, ačkoliv se na první pohled azylový příběh žalobce v kontextu jeho vyjádření jak ve správním, tak i v soudním řízení jeví spíše nevěrohodným, nebylo možné na základě obsahu správního spisu buď potvrdit, nebo vyvrátit skutečnosti, které žalobce uvedl ve svém vyjádření u soudního jednání. To ovšem neznamená, že žalobce by měl být nadále považován za věrohodného automaticky. Bude na žalovaném, aby doplnil správní spis a opětovně posoudil věrohodnost žalobce. Pokud dospěje ke shodnému závěru, tj. že žalobce není věrohodný, bude nadbytečné zabývat se otázkou, jestli je proti žalobci vedeno trestní stíhání v Arménii a jaké jsou důsledky toho trestního stíhání na jeho život. V opačném případě bude ale na žalovaném posoudit i tuto skutečnost.

IV. Závěr a náklady řízení

27. S ohledem na vše shora uvedené zrušil krajský soud s ohledem na nedostatečně zjištěný skutkový stav dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve které bude žalovaný vázán právním názorem vyjádřeným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
28. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl žalobce úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu soud zjistil, že žalobci vznikly náklady řízení spočívající v odměně a náhradě hotových výdajů právního zástupce za tři úkony právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „AT“). Konkrétně se jednalo o přípravu a převzetí právního zastoupení a jednání u soudu v délce přesahující dvě hodiny (dva úkony). Za jeden úkon právní služby náleží dle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) AT odměna ve výši 3 100 Kč. Současně zástupci žalobce dle § 13 odst. 4 AT náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Celkem tak za zastupování žalobce náleží odměna ve výši 10 200 Kč. Právní zástupce žalobce není plátcem DPH. Navýšení odměny dle 12 odst. 1 AT soud nepřiznal, neboť zástupce žalobce nedoložil, kdy a jakým způsobem se žalobcem komunikoval ani nedoložil záznam o této komunikaci.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce